

Informationsklass: K1

Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se

Lotta Medelius-Bredhe

Generaldirektör

DATUM

DIARIENUMMER

2025-04-22

SVK Dnr 2025/1103

**Remissvar angående promemorian ” Förbättrad utformning av EU:s
elmarknad” (Klimat- och näringslivsdepartementet, april 2025
(KN2025/00428))**

Svenska kraftnäts yttrande

Generella synpunkter

Svenska kraftnät anser att de föreslagna förändringarna bör vara mer utvecklade och utformas med tydligare ramar, så att berörda aktörer får ett förutsebart och praktiskt fungerande regelverk att förhålla sig till. När det gäller anslutningar anser vi att dessa bör kopplas till faktisk efterfrågan. Att reservera kapacitet för aktörer som inte utnyttjar den är inte motiverat och avstyrks. En tydlig ansvarsfördelning skulle uppnås om det är den systemansvarige – snarare än tillsynsmyndigheten – som gör bedömningen avseende tillgänglig kapacitet.

Detaljerade synpunkter

I detta avsnitt redovisas Svenska kraftnäts detaljerade synpunkter med hänvisning till relevant avsnitt i promemorian.

Avsnitt 2 Förslag till lag om ändring i ellagen

Avseende 3 kap 48a §1-4 – Information för att underlätta efterfrågefleksibilitet

Svenska kraftnät avstyrker förslaget, då det är svårt att fullt ut bedöma skälen för det föreslagna regelverket. Lämpligheten i att ge nätföretagen ansvar för punkterna 1–3 ifrågasätts, då det är oklart hur mängden förnybar el i nätet relaterar till efterfrågefleksibilitet. Det vore i detta sammanhang mer relevant och ändamålsenligt att elhandelsföretagen, snarare än nätföretagen, ansvarar för att redogöra för den mängd förnybar el som levereras till slutkund. Det är dessutom mycket otydligt vilken information nätföretagen faktiskt förväntas tillgängliggöra, vilket riskerar att skapa osäkerhet och oenhetlig tillämpning.

Avseende 4 kap 4a §1-2 – Flexibel nätanslutning

Svenska kraftnät avstyrker förslaget om att Energimarknadsinspektionen ska utforma föreskrifterna. Vi anser att Svenska kraftnät bör ha denna roll, då vi bedöms ha bättre översikt och information kring området samt den tekniska kompetens som krävs för att fastställa detaljerade tekniska krav.

Avseende 9 kap §22-23 – Leveransavtal och dynamiska elpriser

Svenska kraftnät avstyrker förslaget om krav på leveransavtal med fast löptid och pris. Vi anser att detta riskerar att hämma konkurrensen och försvåra för aktörer vars affärsmodeller bygger på dynamiska avtal, vilka är centrala för att främja flexibilitet i elsystemet. Även om kravet har sin grund i direktivet, motsätter sig

Svenska kraftnät införandet i svensk rätt på grund av behovet av flexibilitet i elsystemet.

Det råder dessutom oklarhet kring den föreslagna undantagsbestämmelsen, då promemorian anger att det inte finns skäl att införa ett sådant undantag. Svenska kraftnät menar dock att de ovan nämnda argumenten kan utgöra grund för att bevilja ett undantag.

Svenska kraftnät anser att promemorians konsekvensanalys är bristfällig, eftersom den felaktigt hävdar att kravet inte påverkar aktörer som redan erbjuder avtal med fast löptid och pris. I verkligheten finns flera aktörer som enbart tillhandahåller dynamiska avtal, vilket bör beaktas i analysen.

Svenska kraftnät ifrågasätter även behovet av ett särskilt samtycke för avtal med dynamiska priser. Det finns redan krav på att kunden ska informeras om möjligheter, kostnader och risker i samband med tecknande av sådana avtal. Vad ett särskilt samtycke skulle innebära utöver att det inkluderas som en klausul i avtalet framgår inte av promemorian, vilket skapar osäkerhet och pekar på ett behov av tydligare förklaring.

För att säkerställa att alla typer av avtal omfattas av informationsskyldigheten bör texten i 23a ändras genom att ta bort "...med dynamiskt elpris eller med fast löptid och pris...".

Avsnitt 5 Flexibel Nätanslutning

Svenska kraftnät avstyrker förslaget om att reservera nätkapacitet för aktörer som inte avser att använda den. Vi anser att systemansvariga för såväl överförings- som distributionssystem bör ges möjlighet att begränsa anslutningar när detta krävs för att säkerställa ett effektivt utnyttjande av elnätet. En sådan ordning riskerar att motverka en resurseffektiv utveckling av elnäten och kan hämma möjligheten att ansluta aktörer med faktisk efterfrågan. Ett mer flexibelt regelverk, som tar hänsyn till faktisk användning snarare än enbart teoretisk anslutning, bör därför övervägas

Avsnitt 6 Leveransavtal

Svenska kraftnät tillstyrker i huvudsak förslaget om att elleverantörer ska tillhandahålla en kortfattad och lättillgänglig sammanfattning av de viktigaste avtalsvillkoren innan ett leveransavtal ingås eller förlängs, samt att sammanfattningen ska vara lätt tillgänglig under avtalets löptid. Det är av vikt att elanvändare ges förutsättningar att fatta välgrundade beslut vid val av elavtal.

Det bör dock förtydligas vilken information som anses utgöra *de viktigaste avtalsvillkoren* samt vilka ytterligare uppgifter som kan komma att omfattas av

framtida föreskrifter. För att regelverket ska bli tydligt och rättssäkert bör det även klargöras vilken informationsskyldighet som gäller för olika typer av avtal, och i synnerhet varför kravet på information om möjligheter, kostnader och risker uttryckligen begränsats till avtal med fast löptid och pris. Det finns skäl att överväga om inte motsvarande krav även bör omfatta andra avtalsformer, såsom rörligt månadsmedel, eftersom även dessa avtal kan innebära ekonomiska konsekvenser för elanvändaren.

Avsnitt 7 Hantering av risker för elleverantörer

Svenska kraftnät tillstyrker förslaget om att säkerställa att elleverantörer har strategier för att hantera risker kopplade till grossistmarknaden och vidtar rimliga åtgärder för att minska risken för utebliven leverans. Samtidigt bör det beaktas att ett sådant regelverk kan medföra oproportionerligt höga kostnader för mindre elleverantörer, vilket riskerar att påverka konkurrenssituationen negativt. Ett regelverk som innebär olika krav beroende på aktörens storlek kan även skapa otydlighet och osäkerhet för konsumenter. För att det ska vara möjligt att ta ställning till förslagets konsekvenser krävs en förtydligad beskrivning av vilka strategier, åtgärder och rapporteringsplikter som avses, samt hur dessa är tänkta att tillämpas i praktiken.

Avsnitt 8 Sistahandsleverantör

Svenska kraftnät ser behov av att förtydliga hur kravet på att nätföretag ska utse en anvisad elleverantör på ett rättvist, transparent och icke-diskriminerande sätt ska tolkas och tillämpas. Det framgår inte av promemorian hur elanvändare kan säkerställa att dessa principer följs, eller vem som avgör vad som är ett rättvist förfarande. Det bör därför klargöras om tillsynsmyndighet ska godkänna val av leverantör eller om andra kontrollmekanismer behövs.

Svenska kraftnät ser en risk att förslaget kan medföra att många nätföretag tvingas byta ut sina befintliga sistahandsleverantörer, trots att dessa ofta valts utifrån höga krav för att trygga goda kundvillkor.

Rollen som sistahandsleverantör innebär betydande ekonomiska risker, då dessa ofta får kunder med låg betalningsförmåga. Många aktörer avstår därför från rollen. En alternativ modell, exempelvis den norska där ansvaret fördelas proportionerligt mellan elleverantörer, bör övervägas. För att säkerställa uppföljning kan även en ny systemroll i Edielportalen behövas. En konkurs i detta led kan annars få allvarliga konsekvenser.

Att nätföretag väljer en leverantör inom egen koncern är inte nödvändigtvis negativt. Trots att det kan uppfattas som konkurrenshämmande, innebär det ofta att leverantören tar ett större riskansvar. Eftersom anvisningsavtal har kort bindningstid, har kunden ändå möjlighet att byta leverantör snabbt. Val inom

koncernen kan dessutom minska risken för att kunden hamnar hos oseriösa aktörer, vilket stärker tryggheten för slutkonsumenten.

Avsnitt 9 Skydd mot bortkoppling

Svenska kraftnät tillstyrker förslaget att elleverantörer inte ska kunna säga upp leveransavtal eller begära fränkoppling även vid tvist om sådana avgifter. Detta är ett viktigt steg för att motverka att oseriösa aktörer missbrukar sin ställning och skadar konsumenterna.

Vidare anser Svenska kraftnät att definitionen av "konsument" i detta sammanhang bör justeras. Den nuvarande definitionen – som endast omfattar fysiska personer utanför näringsverksamhet – riskerar att utesluta småföretag, trots att dessa ofta tillhör en särskilt utsatt kundgrupp. Små företag drabbas i många fall av oetiska eller olagliga fränkopplingar och bör omfattas av samma skydd som privatpersoner för att säkerställa ett likvärdigt konsumentskydd.

Svenska kraftnät vill också uppmärksamma att det finns aktörer på elmarknaden som i praktiken agerar som individer, och som kräver betalning för påstådda eller godtyckligt framtagna belopp. Dessa specificeras ofta som justerade slutfakturer med hänvisning till exempelvis nya mätvärden eller korrigerade avgifter, vilka inte är en del av den ursprungliga fakturan. Hot om fränkoppling används i vissa fall som påtryckningsmedel, vilket är en oacceptabel praxis. För att förhindra detta bör regelverket även omfatta sådana krav. En slutfaktura bör vara den sista fakturan från elleverantören och ska skickas senast sex veckor efter avslutad avläsning. Om fakturering sker senare och från annan part än avtalad elleverantör, bör detta tydligt regleras och sanktioneras.

Avsnitt 10 Tillgång till distributionsnätet

Svenska Kraftnät ser positivt på möjligheten att få tillgång till mer exakta och detaljerade data från distributionsnätet för kapacitetsberäkning, då detta skulle kunna bidra till en mer precis och träffsäker bedömning av tillgänglig kapacitet för nya anslutningar. Det skulle också kunna öka transparensen och effektiviteten i hanteringen av anslutningar, vilket gynnar både aktörer och systemanvändare.

Avsnitt 11 Elpriskriser

Svenska kraftnät tillstyrker förslaget, men anser att det bör förtydligas, särskilt vad gäller den praktiska tillämpningen av ett pristak. Det måste klargöras om staten ska täcka mellanskillnaden mellan inköpspris och det reglerade priset, hur stor den kostnaden kan bli, och hur eventuella överskridanden ska hanteras. Det bör även framgå hur elleverantörerna ska fakturera kunder – om debitering ska ske direkt enligt pristaket eller om compensation ska ske i efterhand. Slutligen saknas en konsekvensanalys som belyser de ekonomiska och marknadsmässiga effekterna

av ett pristak. Beroende på utformning kan åtgärden få stor påverkan på elleverantörer, kunder och statens budget, och en sådan analys bör genomföras för att kunna bedöma långsiktiga effekter

Avsnitt 12 Tillgängliggörande av information för att underlätta efterfrågefleksibilitet

Svenska kraftnät anser att formuleringen i promemorian riskerar att leda till dubbelrapportering utan att tillföra ytterligare marknadsvärde, eftersom sådan information redan publiceras av Svenska kraftnät i enlighet med Transparensförordningen. Det föreslås därför att lydelsen i promemorian anpassas till Förnybarhetsdirektivets utformning genom att lägga till "av egenanvändare och gemenskaper för förnybar energi". Detta skulle säkerställa att skyldigheten riktas till de specifika aktörer som direkt avses i direktivet och därmed undvika onödig administrativ börda.

Detta remissyttrande har beslutats av generaldirektör Lotta Medhelius-Bredhe efter föredragning av Mårten Bergman, sektionschef för Grossistmarknader, och Isbi Holmberg, kraftsystemanalytiker.

Sundbyberg, 2025-04-22

Lotta Medelius-Bredhe

DOKUMENT SIGNATURER

Innehållet i detta dokument är digitalt signerat.
Namn och tidpunkter visas på denna sida.

Dokumentet är signerat med Svenska Kraftnätts underskriftstjänst, SendSign